МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

АРМІЙСЬКІ ІСТОРІЇ ВІД АРТЕМА ЧЕХА

Артем Олександрович Чех (справжнє прізвище – Чередник) народився 15 червня 1985 р. у м. Черкаси. Ще у школі він поєднував навчання з музикою – відвідував музичну школу, де вчився грі на фортепіано, гітарі та сопілці. Крім цього додаткого брав уроки вокалу та займався хореографією. Улюбленою справою Артема у школі було читання. Його улюбленими письменникам були В. Нестайко, М. Трублаїні та М. Кундері.

У 2002 р. переїхав до Києва й вступив до Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв України на факультет соціології. За фахом письменник так і не працював, натомість здобував життєвий досвід на різних посадах: актор, охоронець, продавець, промоутер та ін.

У 2008–2012 рр. мешкав у с. Мрин Чернігівської області, де практикував дауншифтинг – просте життя подалі від великого міста.

У 2015–2016 рр. проходив військову службу у Збройних силах України.

У 2022 р., з початком повномасштабної війни, повернувся до лав українського війська.

Творчий шлях Артема Чеха розпочався у підлітковому віці: з 12 років він писав вірші й мріяв про славу поета. Пізніше майбутній письменник спробував сили у прозі. Перший роман «Цього Ви не знайдете в Яндексі» (2007) автор написав не для друку, а передусім як особистий експеримент, де використав реальні ситуації з життя друзів та рідних. Саме цей твір несподівано став його перепусткою у світ літератури: рукопис, надісланий на конкурс другом без відома автора, відкрив для Артема Олександровича шлях у сучасну українську прозу.

Сьогодні ім'я письменника асоціюють із чесністю, щирістю та голосом покоління, що переживає війну.

НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ:

- переможець літературного конкурсу «Міський молодіжний роман» видавництва «Фоліо» (2007);
- премія «ЛітАкцент року» в номінації «Есеїстика» (2017);
- премія імені Миколи Гоголя (2018);
- премія «Воїн Світла» (2018);
- спеціальна відзнака Черкаського книжкового фестивалю (2019);
- премія імені Джозефа Конрада-Коженьовського (2019);
- премія імені Ришарда Капустинського за літературний репортаж «Точка нуль» (2019);
- премія «Книга року ВВС» (2021).

«Я мав нелегкий, але дуже хороший час між 2016 і 2022 роками. Цей період у своєму житті я називаю міжвоєнним. Робота, літературна праця, знову робота і знову літературна праця.»

Артем Чех

Чех, А. Точка нуль / А. Чех. – Харків : Віват, 2018. – 224 с.

Документально-художній щоденник Артема Чеха створений на основі його власного досвіду служби у Збройних силах України під час війни на Донбасі. Автор розповідає про 10 місяців служби в зоні АТО, щоденно фіксуючи свої думки та спостереження, що стали основою книги.

У центрі розповіді звичайні люди: побратими, випадкові знайомі, ті, хто поряд у бліндажі. Письменник показує, як війна змушує людину пристосовуватися до буденно страшної реальності: холод, волога, безсонні сірі дні, абсурдні накази і чорний гумор. Тут немає великих героїчних сюжетів, лише глибоке і болісне усвідомлення, що війна змінює кожного, залишаючи мало вибору…

«Писати про війну складно. Бо війна – це хаос. Але я не міг не написати. Це була потреба – зафіксувати те, що відчував і бачив.»

Артем Чех

Чех, А. Хто ти такий? : [роман] / А. Чех. – Вид. 3-тє. – Чернівці : Вид. Померанцев С., 2022. – 304 с.

Головний герой книги – хлопчик Тимофій, який дорослішає у непростій родині в пострадянській Україні. Його батько, ветеран Афганської війни, постає перед читачем як суворий і агресивний чоловік. Їхні стосунки балансують між страхом і потребою в любові, між прагненням до близькості та бажанням хлопця захиститися від болю.

Автор показує, як у дитячій свідомості формується внутрішній опір, зароджується ненависть, але водночас і співчуття. Поступово Тимофій долає власні психологічні травми й намагається знайти відповіді на питання, що його турбують. Попри автобіографічні елементи, твір постає як художньо осмислена історія.

«Мені хотілося написати чесну книгу про себе і своє покоління. Не робити з себе героя, а показати, що ми всі живемо в постійному пошуку.»

Артем Чех

У 2022 р. відбулася прем'єра художнього фільму «Я і Фелікс», знятого за мотивами роману Артема Чеха «Хто ти такий?». Режисеркою стрічки стала відома українська документалістка та письменниця Ірина Цілик.

Фільм став помітною подією в українському кінематографі. Він був представлений на міжнародних кінофестивалях: 53-му Міжнародному кінофестивалі Giffoni (Італія), де отримав спеціальну нагороду у категорії «Generator +16», фестивалі «Молодість» (Україна) та ін.

Чех, А. Рожеві сиропи: повість / А. Чех. – Харків : Фоліо, 2012. – 186 с.

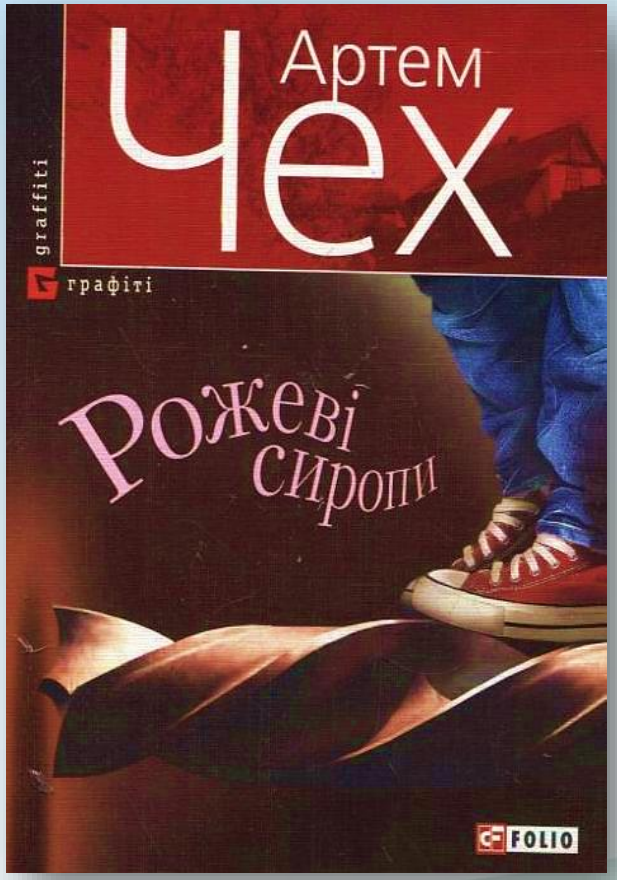

У повісті події розгортаються навколо підлітка Вані, який одного дня знаходить дивний ящик із трьома камінцями. Вони надають своїм власникам надзвичайні здібності: підвищують інтелект, дарують удачу або високий соціальний статус. Відтепер життя звичайних мешканців змінюється назавжди. Дід Афанасій несподівано стає політичним лідером, поштар Сергій Валентинович виграє нечувану суму в лотерею, а сам Ваня – отримує дар надзвичайного інтелекту, який докорінно змінює його життя.

Фантастичні елементи, описані автором, переплітаються з реаліями українського побуту: школою, сільською лікарнею, сімейними сварками та дитячими мріями. За зовнішньою простотою сюжету криється глибша думка: про відповідальність за свої бажання, про вплив влади та знань на людину і про природу щастя.

«Рожеві сиропи» – це поєднання фантастики, філософії та легкої іронії, де звичайне українське село стає місцем чарівних пригод.

«Чех уміє писати просто про складне. Він створює документ доби, в якому війна й повсякденність переплетені нерозривно.»

Володимир Єрмоленко, письменник

Чех, А. Район "Д" / А. Чех. – Чернівці : Меридіан Черновіц, 2019. – 320 с.

Це збірка історій, у центрі сюжету яких – звичайні хлопці й дівчата, які стикаються з щоденними викликами долі та мріють про краще майбутнє.

Кожне оповідання – окремий епізод про життя покоління, що дорослішає серед «руїн» радянського минулого та невизначеності майбутнього. Автор максимально точно відтворює побут своїх героїв, використовуючи живу, часом грубу лексику, що додає текстам автентичності.

Особливістю збірки є відсутність наскрізного сюжету: події розгортаються фрагментарно, наче мозаїка, з якої складається історія цілого «району». Це урбаністична проза про пошуки себе, прагнення втекти й неможливість позбутися відбитку місця, де ти виріс.

«...Я почав писати "Район „Д" раніше – у січні 2015 написав майже половину оповідань... Потім була мобілізація – я потрапив до війська... коли з'явився планшет, я почав писати.»

Артем Чех

Чех, А. Киня : повість / А. Чех. – Київ : Факт, 2007. – 213, [1] с.

У творі розповідається про чоловіка на ім’я Киня, який намагається втекти від власного життя, але потрапляє у світ, де панують абсурд, театральність, іронія та гротеск. Його життєвий шлях сповнено низкою кумедних і дивакуватих пригод, в яких реальне змішується з уявним. Киню супроводжує «особистий диригент» – уособлення його внутрішнього голосу, що намагається вивести героя на шлях істини. Автор пропонує читачеві замислитися над сутністю життя, ідентичності та внутрішнього світу людини.

Чех, А. Музика для солдата / А. Чех // Воєнний стан : антологія / куратори вид.: Є. Лопата [та ін.] ; передм. В. Залужного. – Вид. 2-ге. – Чернівці, 2023. – С. 345–348.

В есе Артем Чех, молодший сержант ЗСУ, описує власний психоемоційний стан у перші тижні повномасштабного вторгнення: страх, оніміння, пригнічення. Письменник рефлексує над тим, як музика допомагає залишитися людиною в умовах війни: спочатку вона здається йому неприйнятною розкішшю серед хаосу та смерті, але згодом повертає здатність відчувати життя. Пісні різних виконавців від класики до сучасного жіночого вокалу стали для нього способом подолати тривогу та страх. Музика перетворюється на провідника крізь травму і біль та допомагає залишатися людиною.

Чех, А. Повернення / А. Чех // Невимушені : антологія / К. Бабкіна [та ін.] ; авт. післямови В. Єрмоленко ; худож. О. Голякова. – Харків, 2017. – С. 151–178.

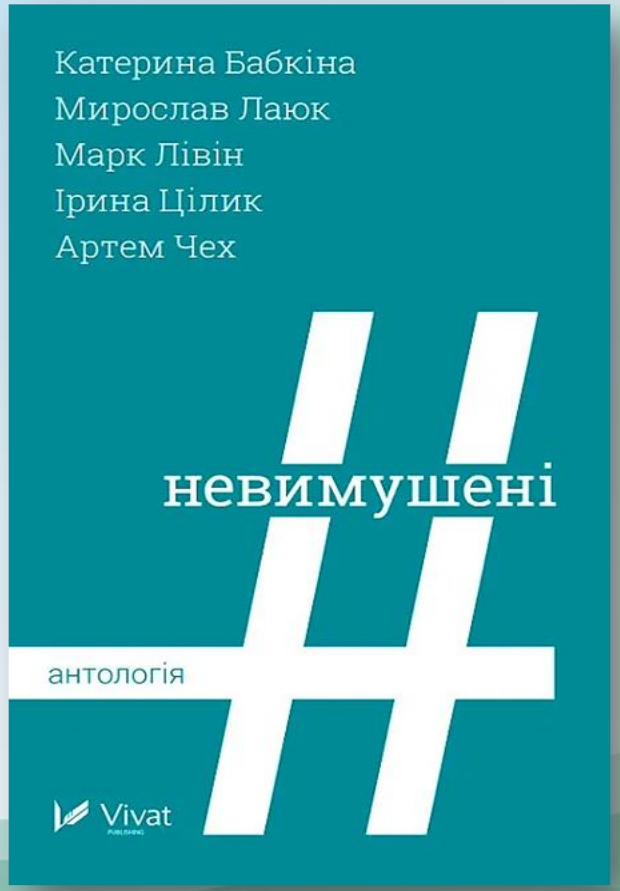

В оповіданні автор описує емоційний стан та відчуття воїна, який повернувся з поля бою. Здавалося б, повернення додому мало подарувати зцілення душі та спокій, але натомість, попри всі намагання, головний герой не може пристосуватися до звичайного, мирного життя.

Це щира сповідь про труднощі адаптації українських військових після повернення з фронту та їхні внутрішні переживання.

Чех, А. Два сердушка / А. Чех // Ода до України : зб. есеїв, оповідань та віршів / упоряд. Е. Рубен. – Київ, 2022. – С. 145–158.

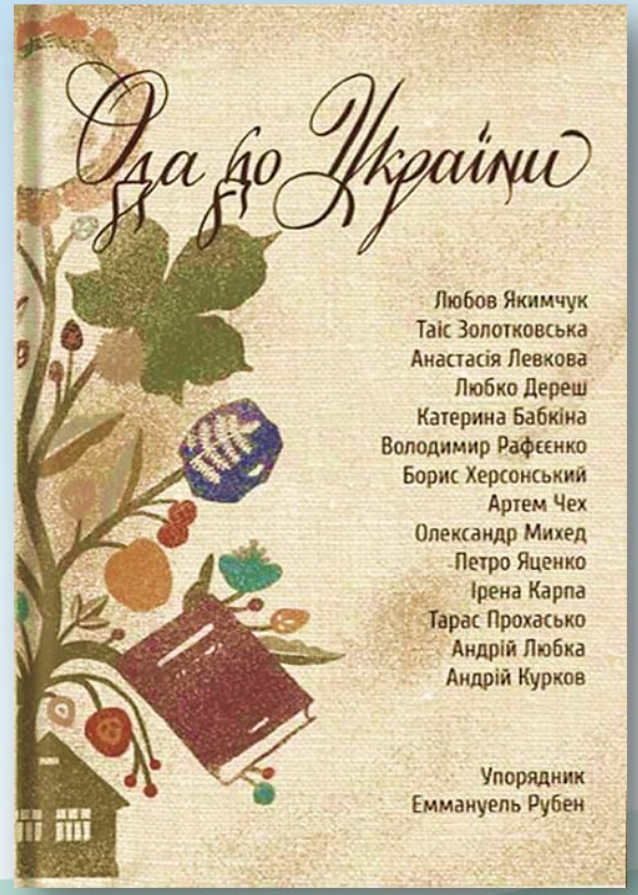

Головний герой і його подруга Тіна – військові, які йдуть разом дорогою по лісу до штабу, розмірковуючи про їхнє дитинство та неспокійне сьогодення. У цих розмовах приховано суперечливі почуття: від роздратування до зацікавленості.

Поступово їхня суперечка перетворюється на відверту розмову, в якій вони відкривають одне одному свої серця. Саме в цей момент зародилася крихка довіра, яка стала для них підтримкою серед жахіття війни.

Це розповідь про людяність і потребу у зв’язку навіть там, де життя підпорядковане суворій військовій дисципліні.

Чех, А. Сіра зона / А. Чех // Я like Україну! Я люблю Україну! : зб. оповідань. – Київ, 2016. – С. 385–399.

В оповіданні описано прифронтове місто, в якому життя мешканців перетворилося на боротьбу за виживання. У центрі розповіді – доля головної героїні Ірини та її сім'ї, скалічена війною і злиднями. Атмосфера постійної загрози смерті та нещасть переплітається з тихими надіями на краще, які дають сили жити далі. Це правдивий і жорсткий погляд на життя у «сірій зоні», що балансує між війною і миром.

«Література для мене – це спосіб зрозуміти світ і себе самого.»

Артем Чех

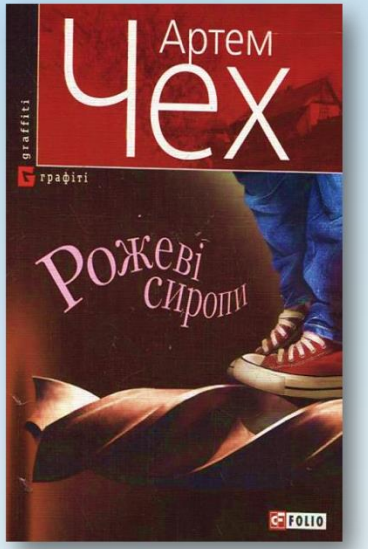

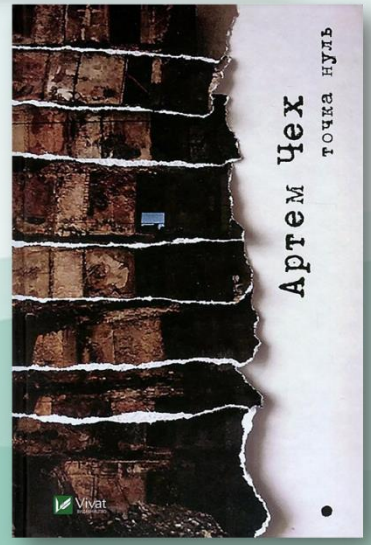

Запрошуємо ознайомитися з представленими виданнями у Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці (м. Миколаїв, вул. Маріупольська, 9)